

hogy pihenjen? Társai nem, sőt hangos kiáltásokkal buzdítják a kimerült futót ereje végső maradványának a kifejtésére is. Legnagyobb kifogása azonban az, hogy a sport nemzetközi, holott az iskola ebben is a hazait, nemzetit tartozik ápolni. Azt kívánja, hogy fejlessze a német középiskola a német tornázást, a német játékot, mert itt is fontos az értékes birtok megőrzése, akárcsak szellemi téren.

Tehát a nemzeti vonatkozás még a játékban, a testgyakorlásban is! A németeknél védekezés ez a nyelvükben, életmódjukban, testgyakorlásban elterjedt «rasende Engländerei» ellen, — mi más okokból ugyanezt gondoljuk s örömmel látjuk egy-egy iskolának játszó udvarán a magunk s apáink magyar játékait. i. s.

VEGYESEK.

— Nyelvtudományi Társaság. Harmincan azok közül, akik ma a magyar nyelvtudomány élén haladnak, felhívást bocsátottak ki egy magyar Nyelvtudományi Társaság alapítására s karácsony után sok jelentkező tag lelkes csatlakozásával meg is alakították. A Társaságnak az lesz a főadata, «hogy magát a társadalmat hívja segítségül, kizárólag a nyelvtudományi törekvések előmozdítására». Módot akar adni, «hogy mindenki hozzáférhessen s a maga módja szerint hozzájárulhasson a nyelvtudomány és nyelv művelés munkájához.» A Társaságnak az lesz a törekvése, «hogy lehetőleg kielégítse minden művelt magyar embernek nyelvünk iránt való érdeklődését s hogy mindenkinek irányt adjon és utat mutasson, hogyan lehet segítségére nyelvünk és nyelvészetünk művelésében». Mert — amint a Felhívás mondja — «nyelvünk megőrizte a magyar nép ősfoglalkozásának és fejlődő műveltségének emlékeit, azonkívül föltárja a népleleknek számtalan jellemző vonását. Mindezeket a kincseket kiaknázni s a nemzeti művelődés javára értékesíteni csak közös törekvéssel s csak nemzedékek munkájával sikerülhet». — A társaságnak tagja lehet mindenki, aki *tagsági díj fejében évi tíz koronát* vagy alapítványképp egyszer s mindenkorra legalább 200 koronát fizet. Ennek fejében kapják a tagok a Magyar Nyelvört, a társaság kiadványait pedig kedvezményes áron. Amint a Felhívásból látni, a tervezők valami olyan szervezetet akarnak, aminő a Természettudományi Társaságé és minden jó magyarnak kívánnia kell, hogy az új társaság legalább akkora népszerűsége tegyen szert, mint ama régi. Alig van osztály a hazában, mely az alakulandó társaságnak annyira segítségére lehetne, mint a magyar tanítótság. Az ország legfélreesebb falujában is jut ebből az osztályból legalább egy, s benne egy olyan intelligentiájú ember, aki a gyűjtő munkára egészen alkal-

mas. Még javára válik ennek, ha a tanító nem arról a vidékről való, mert az idegen előtt inkább föltűnnek a helyi népnyelv jellemző sajátosságai. A tagsági díj bizony még egyelőre igen magas lesz a legtöbb tanítónak, de talán nem mindeniknek és reméljük, hogy az alapszabályok úgy lesznek szerkesztve, hogy testületek s egyesületek is lehessenek tagok. Tagul lehet jelentkezni a Magyar Nyelvőr szerkesztőségénél (Budapest, IV., Ferenc József-part 27.).

— Magyar Pestalozzi-Társaság. Ezen a címen társaság alakult Budapesten, a mely működése célját úgy fogalmazta, «hogy Pestalozzi családi és iskolai nevelési vezéreszméinek magyar nemzeti irányban való megvalósítására törekszik. Különösen oda kíván hatni, hogy az élettapasztalatok, valamint a tudomány, irodalom és művészet nyomán az okszerű jellemfejlesztő nevelés számára *gyakorlatilag alkalmazható útbaigazításokat állapítson meg és népszerűsítsen*, továbbá hogy a családi és iskolai nevelést lehetőleg összhangzásba hozza». Részletes munkaprogramját a következő pontokba foglalja: «1. A nevelés gyakorlati útmutatása szempontjából fejtegetések a tudomány, irodalom és művészetek köréből. Az általános és magyar nemzeti erények fejlesztése, valamint az egyes erkölcsi, értelmi és testi hibák elenyésztetése módjának ismertetése. E végre lélektani igazságoknak, történelmi alakok jellemképeinek, a kiváló írók eszméinek tárgyalása; a jelesebb írók pedagógiai nézetének fürkészése; életképek a természet-tudomány köréből; képzőművészeti remekek ismertetése stb. 2. Az állami és társadalmi közélet kimagasodó eseményei pedagógiai vonatkozásainak ethikai fejtegetése. 3. A családi és iskolai nevelés gyakorlatában felmerült adalékok ismertetése, a belőlük okszerűen levonható következtetések feltüntetésével. 4. Oda törekedni, hogy az iskolában a fősúlyt az ismeretközlés rendszeréről az ország mezőgazdasági természetéhez és ipari törekvéséhez alkalmazkodó nevelés feladatára helyezték át. 5. Az ábrázoló-, képző-, ének- és zeneművészet nevelő hatásának elősegítése.

A társaság *Havas Gyula dr.* nyug. tanfelügyelő agilis vezetése alatt működik. Vannak tiszteleti tagjai, a kik szellemi munkájukkal kötelesek szolgálni a társaság célját, és rendes tagjai 1 kor. évi tagdíjjal. Érdekes, hogy a tagoknak fölvételkor fogadalmat kell tenniök a következő szöveggel: «Én N. N. ezennel ünnepélyesen fogadom, hogy a Magyar Pestalozzi-Társaságnak hű és buzgó tagja leszek; hogy tőlem telhetőleg ápolom és istápolom a jellemfejlesztő nevelés érdekeit és mindenütt, ahol szerét tehetem, előmozdítom az Isten, a magyar haza és emberszeretet tiszta és önzetlen érzését».

Az első nyilvános felolvasó ülést 1903 november 29-én tartották meg. Ez alkalommal *Bodnár Zsigmond* egyetemi m. tanár Böt-

vösnek a «Növér» című pedagógiai regényéről és Tomcsányiné-Czukurász Róza állami tanítónő a «Magyar nép lovagerényéről» irt tanulmányát adta elő.

— Szülői értekezlet Zomborban. A középiskolák tanári karai a szülői értekezletek útján egyre buzgóbban keresik az érintkezést az iskolai és a szülői ház között. Ezt mutatja a zombori áll. főgimnáziumnak október 26-án tartott első szülői értekezlete. Az új intézményt a város közönsége meleg érdeklődéssel fogadta. A megjelent 150—180 szülő élénken vett részt a kitűzött kérdések tárgyalásában s végül egyhangú megállapodásra is jutott. Elsőben az intézet igazgatója, Rittinger A. fejtette ki a szülői értekezletek célját, majd útmutatást adott arra nézve, hogyan lehet a gyermekeket fegyelemhez szoktatni, mit végezhet e tekintetben az iskola s mit kell a szülői háznak végeznie. E kérdésnek első sorban való tárgyalását az az általános panasz tette szükségessé, hogy a tanuló ifjúság fegyelmetlen. Élénk eszmecserét idézett elő Megyesi Ferenc tanár fejtegetése a színházlátogatás hasznáról és káráról, melynek folyamán az értekezlet egyhangúlag megállapodott abban, hogy a tanuló ifjúság esti előadásokra egyáltalán ne járjon, hanem az intézet rendeztessen a tanuló ifjúság számára délutáni előadásokat (a helyi körülmények szerint 6—8), melyeken minden műfaj képviselve legyen.

A kedvező fogadtatás, melyben az első ilyen értekezlet részesült, arra bírta a tanári kart, hogy az értekezleteket folytassa. m.

MAGYAR PÆDAGOGIAI TÁRSASÁG.

Felolvasó ülés 1903 december 12.

Jelen vannak *Heinrich Gusztáv dr.* elnöklése alatt Bartoniek Géza, Békefi Remig, Demeczky Mihály, Erődy Béla, György Aladár, Gyulay Béla, Havas Gyula, Hegedűs István, Kovács János, Nagy László, Négyesy László, Pályi Sándor, Zsengeri Mór, Trájtler Károly, utóbbi mint jegyző. Vendégek nagy számban.

I. Elnök kegyeletes szavakkal emlékezik meg Hofer Károly elhunytáról, aki a Társaságnak alapítása óta rendes tagja és egyik dísze volt. Jelenti, hogy a temetésen a társaság képviselőjében részt vett és hogy gondoskodni fog róla, hogy az elhunyt emlékezete a Társaságban felújíttassék.

II. Elnök jelenti továbbá, hogy a Társaság nevében üdvözlő iratot küldött Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak kormányra lépése alkalmából. Erre a miniszter úr a következő, igen kegyes hangú választ küldte: